

УДК 354

FEATURES OF THE CONCEPT OF INNOVATIVE ACTIVITY IN THE SPHERE OF RAIL TRANSPORT IN UKRAINE

ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

Sarkisov I. R. / Саркісов І. Р.*postgraduate student / асперант**Odesa Polytechnic National University, Odesa, Shevchenko Ave. 1, 65044,**Національного університету «Одеська політехніка», Одеса, пр. Шевченка, 1, 65044*

Анотація. В роботі розгадається особливості поняття інноваційної діяльності у сфері залізничного транспорту в Україні. Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту в Україні включає впровадження нових технологій, методів, процесів і продуктів, що сприяють підвищенню ефективності, безпеки, екологічності та конкурентоспроможності залізничних перевезень. Застосування систем управління залізничним рухом на базі штучного інтелекту та великих даних, що дозволяє підвищити точність графіків руху, скоротити час затримок і знизити витрати. Використання енергоефективних технологій, таких як гібридні та електричні локомотиви, впровадження систем регенерації енергії під час гальмування, а також перехід на відновлювані джерела енергії. Розвиток зручних онлайн-сервісів для бронювання і купівлі квитків, впровадження електронних квитків, покращення умов у вагонах, впровадження швидкісних поїздів та підвищення рівня комфорту пасажирів. Реконструкція і модернізація залізничних станцій, покращення стану залізничних колій та розвиток логістичних центрів. Інноваційна діяльність у цій галузі є ключовою для підвищення якості транспортних послуг, забезпечення безпеки перевезень і підвищення економічної ефективності залізничного транспорту в Україні.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інноваційна діяльність, залізничний транспорт, прогрес, транспорт.

Вступ.

В умовах європейської інтеграції та розвитку інформаційного суспільства інновації стають ключовим аспектом наукових досліджень та економічного зростання. Вчені з різних галузей науки приділяють увагу інноваціям як матеріалізованим результатам інтелектуальної діяльності, які можуть сприяти підвищенню конкурентоспроможності, ефективності та сталому розвитку суспільства. Інновації виступають не тільки як нові технології або продукти, а й як нові підходи до управління, організації та розвитку людського капіталу, що є надзвичайно важливим в умовах динамічних змін та глобалізації.

Сучасний науково-технічний прогрес дійсно неможливий без інтелектуального продукту, що є результатом інноваційної діяльності. Інтелектуальний продукт, який включає нові технології, наукові відкриття,

патенти, програмне забезпечення та інші результати творчої діяльності, є основою для розвитку наукоємних галузей і впровадження інновацій у різні сфери економіки та суспільного життя [1].

Інноваційна діяльність стимулює створення нових ідей та їх трансформацію у практичні рішення, які можуть підвищувати ефективність виробництва, покращувати якість життя та сприяти вирішенню глобальних викликів, таких як зміна клімату, охорона здоров'я, енергетична безпека тощо. Без інтелектуальних продуктів, які є результатом досліджень і розробок, неможливо уявити розвиток таких галузей, як інформаційні технології, біотехнології, робототехніка, штучний інтелект та інші передові напрямки.

Тому, підтримка інноваційної діяльності, інвестиції в науку, освіту та дослідження є критично важливими для забезпечення сталого науково-технічного прогресу та підвищення конкурентоспроможності економіки на світовій арені.

Основний текст.

Під інноваційною діяльністю у сфері залізничного транспорту в Україні розуміється сукупність взаємопов'язаних дій зі створення, освоєння та поширення інновацій, яка складається з низки послідовних стадій, регулюється різними нормами права: цивільного, адміністративного, фінансового, податкового, трудового та інших галузей національної системи права. Виходячи з цього, інноваційна діяльність становить міжгалузевий комплексний інститут.

Ефективна інноваційна діяльність дійсно є одним із ключових пріоритетів розвитку держави, оскільки вона сприяє економічному зростанню, підвищенню якості життя населення та зміцненню національної конкурентоспроможності. Інновації допомагають створювати нові робочі місця, покращувати продуктивність праці, модернізувати промисловість та інфраструктуру [2, с.8].

Держава відіграє важливу роль у підтримці інноваційної діяльності, у сфері залізничного транспорту в Україні розробляючи сприятливу політику, фінансуючи наукові дослідження, стимулюючи підприємництво та забезпечуючи захист прав інтелектуальної власності. Створення сприятливого інноваційного

середовища, яке включає розвиток освіти, наукових досліджень і міжнародної співпраці, є невід'ємною складовою сучасної стратегії розвитку. Це дозволяє державі не лише впроваджувати новітні технології, а й бути активним учасником глобальних інноваційних процесів.

Інноваційна політика є у сфері залізничного транспорту в Україні невід'ємною складовою соціально-економічної та правової політики держави, яка спрямована на стимулювання інтелектуальної діяльності та створення умов для ефективного функціонування національної інноваційної системи. Вона відіграє важливу роль у забезпеченні сталого економічного розвитку, підвищенні рівня життя населення та розширенні можливостей для науково-технічного прогресу [1].

Основною метою інноваційної політики у сфері залізничного транспорту в Україні є підтримка наукових досліджень, технологічних розробок і комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності. Це досягається через різні інструменти, зокрема фінансові стимули, законодавче регулювання, створення спеціальних інститутів підтримки інновацій (технопарки, інкубатори), а також сприяння міжнародній співпраці.

Таким чином, інноваційна політика формує передумови для розвитку інноваційної екосистеми, де науковці, підприємці, держава та інші учасники можуть ефективно взаємодіяти. Це, у свою чергу, забезпечує конкурентоспроможність держави на світовій арені та сприяє формуванню економіки.

Сьогодні загально визнаними є два базові підходи до визначення поняття інновація. У широкому сенсі під інновацією розуміється результат творчої діяльності, застосування якого призводить до істотних змін у функціонуванні системи. У вузькому сенсі інновація – це нове рішення технічного завдання, здійснене в практичній діяльності.

Під інновацією слід також розуміти результат інтелектуальної праці, що одержав втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту (товару, робіт, послуг), технічного процесу, який володіє комерційним потенціалом.

Інноваційною діяльністю є виконання робіт і (або) надання послуг, спрямованих на створення і організацію виробництва принципово нової або з новими споживчими властивостями продукції (товарів, робіт, послуг), з одного боку. З іншого боку, інноваційна діяльність – це створення нових або модернізація наявних способів (технологій) виробництва продукції, її поширення та використання [3, с.26].

Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту в Україні складається з таких стадій технологічної реалізації: розробка фундаментального наукового знання; створення прикладного наукового знання; застосування отриманого наукового знання для створення зразка результату інноваційної діяльності; закріплення прав на результат інтелектуальної власності; впровадження результату інноваційної діяльності у виробництво; комерціалізація результату інноваційної діяльності та отримання прибутку [4].

Пріоритетним напрямом інноваційного розвитку у сфері залізничного транспорту в Україні є створення умов, які сприяють формуванню здатності до творчого та критичного мислення, підприємливості, креативності, а також розвитку навичок ефективної роботи в інноваційному середовищі. Цей підхід забезпечує підготовку кадрів, які здатні генерувати нові ідеї, впроваджувати їх у життя та адаптуватися до динамічних змін сучасного світу. Формування таких компетенцій є важливим не лише на рівні індивідуальної підготовки, але й на рівні організаційного та суспільного розвитку. Освітні програми, тренінги з розвитку креативності, підтримка стартапів, розвиток підприємницької культури — усе це сприяє підвищенню інноваційного потенціалу нації.

Ці умови також включають створення сприятливого інноваційного середовища, яке стимулює творчість і експерименти. Це може бути досягнуто через розвиток відповідної інфраструктури (інкубатори, акселератори, коворкінг-простори), підтримку міждисциплінарної співпраці та розвиток культур, орієнтованих на відкритість до нових ідей та змін. Впровадження таких підходів є основою для успішного інноваційного розвитку держави та підвищення її конкурентоспроможності на світовій арені [5].

Інноваційна діяльність — це комплексний процес, спрямований на втілення результатів наукових досліджень, розробок і науково-технічних досягнень у практичну площину. Вона включає створення нового або вдосконаленого продукту, який виходить на ринок, або запровадження нових чи вдосконалених технологічних процесів у виробництво. Цей процес охоплює не лише безпосередню розробку нових рішень, а й усі супутні наукові дослідження, експерименти, тестування, адаптацію технологій та їх комерціалізацію.

Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту в Україні є рушійною силою для економічного розвитку та технологічного прогресу, оскільки вона дозволяє трансформувати наукові знання в реальні, корисні рішення, які покращують продуктивність, знижують витрати, підвищують якість продукції або послуг і сприяють створенню нових ринків. Це важливо як для підприємств, що прагнуть зберегти свою конкурентну перевагу, так і для держави, яка зацікавлена в економічному зростанні та підвищенні рівня життя громадян [3].

Інноваційна діяльність, як одна з форм інвестиційної діяльності, спрямована на впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво та соціальну сферу. Цей процес передбачає вкладення ресурсів — фінансових, інтелектуальних, технологічних — у розробку та реалізацію нових рішень, які покращують існуючі продукти, послуги або виробничі процеси. Інновації можуть включати нові технології, методи управління, виробничі процеси або ж створення нових продуктів, які задовольняють потреби ринку.

Таке впровадження дозволяє підвищити ефективність виробництва, знизити витрати, покращити якість продукції, підвищити продуктивність праці та створити нові робочі місця. У соціальній сфері інноваційна діяльність сприяє поліпшенню рівня життя, доступу до нових технологій у медицині, освіті, енергетиці та інших галузях, що безпосередньо впливають на добробут суспільства [4].

Інновації також є ключовим фактором для забезпечення сталого розвитку, оскільки вони дозволяють вирішувати важливі екологічні, економічні та

соціальні проблеми шляхом впровадження новітніх технологічних рішень. Таким чином, інноваційна діяльність, як частина інвестиційної політики, є важливим механізмом для модернізації економіки та підвищення її конкурентоспроможності на глобальному рівні.

Таким чином, інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту в Україні є критично важливою для створення доданої вартості, підвищення ефективності економіки та вирішення актуальних суспільних викликів, що робить її центральним елементом сучасної науково-технічної політики.

Висновки.

Були розглянуті основні особливості поняття інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту в Україні. Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту в Україні охоплює ряд аспектів, які сприяють модернізації та підвищенню ефективності цієї галузі. Це процес впровадження нових технологій, методів управління та організації, які сприяють поліпшенню роботи залізничного транспорту. Нові технології, що впроваджуються в конструкцію рухомого складу, колії, системи сигналізації та управління. Зміни в управлінських структурах, впровадження нових бізнес-моделей, покращення процесів обслуговування клієнтів. Поліпшення умов праці, навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту є критично важливою для забезпечення ефективності та конкурентоспроможності галузі, а також для сталого розвитку економіки України.

Література:

1. Дмитрієва О.І. Транспортна інфраструктура як об'єкт державного регулювання. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2020. №24.
2. Крилов Д. І. Інноваційна діяльність підприємства: місія, завдання та особливості організації / Д.І. І. Крилов // Проблеми і перспективи економіки та управління. 2023 рік. 1 (33). С.7-14.
3. Криворучко О. Сутність транспортної інфраструктури України на

сучасному етапі. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2019. № 33. С. 25-28.

4. Крихтіна Ю. О. Державна політика розвитку транспортної галузі України: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: Діса плюс, 2022. 336 с.

5. Проблеми та основні напрями реформування залізничного транспорту України / Ю.М. Цвєтов, М.В. Макаренко М.Ю. Цвєтков [та ін.]. К.: КУЕТ, 2017. 222 с.

***Abstract.** The work unravels the peculiarities of the concept of innovative activity in the field of railway transport in Ukraine. Innovative activity in the field of railway transport in Ukraine includes the introduction of new technologies, methods, processes and products that contribute to increasing the efficiency, safety, environmental friendliness and competitiveness of railway transport. The application of railway traffic management systems based on artificial intelligence and big data, which allows to increase the accuracy of traffic schedules, reduce delay time and reduce costs. The use of energy-efficient technologies such as hybrid and electric locomotives, the introduction of energy regeneration systems during braking, and the transition to renewable energy sources. Development of convenient online services for booking and buying tickets, introduction of electronic tickets, improvement of conditions in carriages, introduction of high-speed trains and improvement of passenger comfort level. Reconstruction and modernization of railway stations, improvement of railway tracks and development of logistics centers. Innovative activity in this field is key to improving the quality of transport services, ensuring the safety of transportation and increasing the economic efficiency of railway transport in Ukraine.*

***Key words:** investments, innovations, innovative activity, railway transport, progress, transport.*

Стаття відправлена: 19. 09.2024 р.

© Саркісов І. Р.